

W	
CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgriwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	19 Medi, 2023
Pwnc:	Panel Sgriwtini Cyllid
Pwrpas yr Adroddiad:	Diweddariad ar gynnydd gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng Douglas Fowlie
Aelod(au) Portfolio:	Cyng Robin Williams, Dirprwy Arweinydd / Deilydd Portffolio Cyllid
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones, Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog A151
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini
Rhif Ffôn:	07971167198
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

1 – Argymhelliad/Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol nodi'r:

A1 Cynnydd dros y cyfnod diwethaf gyda gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid

A2 Cynnydd sylweddol wnaed wrth ddatblygu strategaeth gwestiynu ac hunan werthuso fel sail i waith y Panel Sgriwtini Cyllid.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Cyswllt uniongyrchol â Chynllun y Cyngor: 2023-2028.

Mae sicrhau trefniadau ar gyfer rheolaeth a llywodraethiant ariannol cadarn yn rhan annatod o allu'r Cyngor wrth gyflawni ar y 6 amcan strategol allweddol (Cynllun y Cyngor: 2023-2028). Ystyrir rôl allweddol gan yr Aelodau Etholedig wrth wireddu'r amcan hon drwy graffu a ddal i gyfrif.

Mae gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid yn cyfrannu at yr amcan yma.

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

3.4 Sgriwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio

- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

Ar gais y Panel:

1. I ba raddau mae'r Pwyllgor Sgrwtini yn fodlon â chyfeiriad gwaith y Panel?
2. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau ymhellach ar waith y Panel?
3. Pa feysydd eraill y mae angen i'r Panel eu craffu?

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. CYD-DESTUN

1.1 Bydd Aelodau'n ymwybodol o gyfraniad y panelau sgrwtini at drefniadau llywodraethiant y Cyngor:

- Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol
- **Panel Sgrwtini Cyllid**
- Panel Sgrwtini Addysg.

1.2 Trefniadau Llywodraethiant y Panel

Gwelwyd y Pwyllgor Sgrwtini¹ yn cadarnhau cylch gorchwyl y Panel mewn ffordd sy'n creu'r amodau ar gyfer cwmpas ehangach i'w waith gyda'r manteision allweddol canlynol:

- i. Datblygu model o graffu yn y maes cyllidol sy'n ffocysu ar grŵp llai er mwyn galluogi Aelodau i gymryd mwy o ran, datblygu lefel o arbenigedd pwnc, annog presenoldeb da a gweithio mewn tîm
- ii. Fforwm i drafod gwybodaeth am risgiau ariannol y Cyngor, fel sail i lywio blaen raglen waith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
- iii. Rhyddhau gofod ar raglenni cyfarfodydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol i graffu eitemau trawsnewid a strategol
- iv. Fforwm i ddatblygu grŵp o Aelodau gyda'r arbenigedd a'r berchnogaeth i arwain trafodaethau cyllidol yn y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol.

Bydd yr Aelodau'n ymwybodol o'r trefniadau llywodraethu cadarn sydd mewn lle fel sylfaen i waith y Panel² a bwriedir parhau i gynnal cyfarfodydd rheolaidd o'r Panel i'r dyfodol (mewn ffordd sy'n alinio gyda chylch cyllidebol y Cyngor). Hefyd, rhoddwyd trefniadau mewn lle i adrodd gynnydd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol gan y Cyng. Geraint Bebb, cadeirydd y Panel. Mae aelodaeth y Panel ynghlwm (**Atodiad 1**).

2. FFOCWS GWAITH Y PANEL SGRWTINI CYLLID

Dyma adroddiad cynnydd pellach gan y Panel Sgrwtini Cyllid sy'n cwmpasu'r cyfnod Mehefin – Medi, 2023.

¹ Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol, 20 Mehefin, 2022

² Cyfarfod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 10 Ebrill a 26 Mehefin 2017

Cynhaliwyd 2 gyfarfod o'r Panel³ yn ystod y cyfnod hwn a rhoddwyd ystyriaeth i'r materion canlynol:

Panel Sgrwtini Cyllid 8 Mehefin, 2023

2.1 Monitro Cyllidebau Refeniw Ch4: 2023/24

Yng nghyfarfod mis Mehefin⁴, bu i'r Panel dderbyn adroddiad monitro cyllidebau refeniw Chwarter 4: 2022/23 a oedd yn cynnig darlun cychwynnol diwedd blwyddyn. Rhoddwyd sylw i'r materion canlynol yn benodol:

- Galw am Wasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaethau Tai yn parhau i gynyddu
- Nifer o grantiau sylweddol yn gwrthbwysu rhyw gymaint o'r pwysau ar gyllidebau'r Gwasanaethau Oedolion
- Pwysau'n parhau ar gyllidebau'r Gwasanaethau Cymdeithasol

Allbynnau:

- i. Derbyn diweddariad am berfformiad cyllidebau refeniw y Cyngor ar ddiwedd Chwarter 4: 2022/23
- ii. Adnabod y meysydd gwariant sy'n debygol o beri risg yn ystod 2023/24.

2.2 Sesiwn Ddatblygu – Rheoli Dyledion

Cafwyd cyflwyniad manwl gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog A151 a oedd yn edrych mewn manylder ar systemau'r Cyngor wrth geisio rheoli dyledion. Trafodwyd y priodoldeb o gyflwyno cyfres o ddangosyddion perfformiad allweddol a chymhariaeth gyda pherfformiad mewn awdurdodau eraill a hynny fel twl i fonitro effeithiolrwydd ein trefniadau lleol.

Allbwn:

Dealltwriaeth o bolisiau a phrosesau'r Cyngor i reoli dyledion.

2.3 Rhaglen waith y Panel Sgrwtini am y cyfnod Mehefin → Rhagfyr 2023

Cafwyd trafodaeth ynghylch yr angen i sicrhau rhaglen waith gadarn i gefnogi cyfraniad y Panel at drefniadau llywodraethiant y Cyngor. Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Panel Sgrwtini⁵ yn canolbwyntio ar y materion canlynol:

- Monitro Cyllidebau Ch1:2023/24
- Gwasanaethau Digartrefedd – oblygiadau ariannol y galw cynyddol am wasanaethau digartrefedd.

Allbynnau:

- i. Trefniadau blaen gynllunio cadarn fel sylfaen i sgrwtini effeithiol
- ii. Blaenoriaethu materion i'w hystyried sydd wedi'u halinio gydag amcanion strategol y Cyngor

³ Panel Sgrwtini Cyllid a gynhaliwyd ar 08/06/23 a 07/09/23

⁴ Cyfarfod o'r Panel Sgrwtini Cyllid a gynhaliwyd ar 8 Mehefin, 2023

⁵ Panel Sgrwtini Cyllid ar 7 Medi, 2023

Panel Sgrwtini Cyllid 7 Medi, 2023

2.4 Monitro Gyllidebau Refeniw a Chyfalaf a'r Cyfrif Refeniw Tai - Ch1: 2023/24

Derbyniwyd adroddiad monitro holl gyllidebau'r Cyngor (refeniw, cyfalaf a'r Cyfrif Refeniw Tai) ar gyfer Chwarter 1 a oedd yn crynhoi perfformiad ariannol am y cyfnod Ebrill – Mehefin, 2023. Rhoddwyd sylw i'r agweddau canlynol:

- Darlun diwedd Chwarter 1 yn un cychwynnol ac o'r herwydd yn gynamserol i ddatgan amcangyfrif o'r gwir gwariant ar ddiwedd y flwyddyn ariannol
- Rhai cyllidebau'n dangos arwyddion cychwynnol o bwysau
- Nifer o risgiau tebygol i gyllidebau'r Cyngor – pwysau tymhorol (Gaeaf); tloedi a heriau costau byw; setliad cyflogau terfynol staff; galw cynyddol ar wasanaethau i unigolion bregus; costau ynni.

Allbynnau:

- i. Dealltwriaeth o berfformiad ariannol y Cyngor ar ddiwedd Chwarter 1: 2023/24
- ii. Adnabod y prif feysydd risg sy'n debygol o greu pwysau ariannol yn ystod 2023/24
- iii. Perchnogaeth gan Aelodau Etholedig o'r pwysau ar gyllidebau'r Cyngor.

2.5 Pwysau Ariannol: Gwasanaethau Digartrefedd

Yng nghyfarfod diwethaf y Panel⁶ ac ar gais y Panel edrychwyd mewn manylder ar oblygiadau ariannol y galw cynyddol am wasanaethau digartrefedd.

Daethpwyd i'r casgliadau canlynol:

- Pwysau'n parhau i gynyddu ar gyllidau'r Cyngor gyda'r amcangyfrif o gyfanswm yr unigolion yn derbyn gwasanaethau yn debygol o barhau i gynyddu
- Risgiau'n bodoli yn lleol yn sgil dibyniaeth ar arian grant gan Lywodraeth Cymru i gynnal gwasanaethau
- Ansicrwydd ynghylch lefel y cyllid ddaw i'r dyfodol drwy grantiau Llywodraeth Cymru sy'n gwneud cynllunio ymlaen yn hyderus ac effeithiol yn her
- Mesurau lliniaru ar waith gan y Gwasanaeth Tai i leihau costau.

Allbwn:

Dealltwriaeth o'r pwysau a'r risgiau ynghlwm wrth y galw cynyddu ar wasanaethau digartrefedd.

2.6 Rhaglen waith y Panel Sgrwtini am y cyfnod Medi 2023 → Ebrill, 2024

Cafwyd adolygiad pellach o'r blaen raglen waith gyda'r amcan o sicrhau rhaglen waith gadarn i gefnogi cyfraniad y Panel at drefniadau llywodraethiant y Cyngor.

⁶ Cyfarfod y Panel Sgrwtini Cyllid ar 7 Medi, 2023

Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Panel Sgriwtini⁷ yn canolbwyntio ar y materion canlynol:

- i. Monitro Cyllidebau Ch2: 2023/24 – Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf a'r Cyfrif Refeniw Tai
- ii. Pwysau ar gyllidebau'r Gwasanaeth Oedolion – mesurau lliniaru
- iii. Ôl-drafod – strategaeth gwestiynu
- iv. Blaen raglen waith – adolygiad.

6. MATER I'W UWCHGYFEIRIO I'R RHIANT BWYLLGOR EI YSTYRIED

Dim mater i'w uwchgyfeirio gan y Panel.

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Ddim yn berthnasol

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Ddim yn berthnasol

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Ddim yn berthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol

8 – Atodiadau

Ddim yn berthnasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni.
LL77 7TW

Cyng. Geraint Bebb

⁷ Panel Sgriwtini Cyllid, 26 Hydref, 2023

Cadeirydd y Panel Sgriwtini Cyllid
Dyddiad: 29/08/2023
(diwygiwyd 11/09/2023)

AELODAETH Y PANEL SGRIWTINI CYLLID

Aelod	Pwyllgor Sgriwtini
Cyng Dylan Rees (Is-gadair)	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Cyng Ken Taylor	
Cyng Paul Ellis	
Cyng Geraint Bebb (Cadair)	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Cyng Dyfed Wyn Jones	
Sedd wag	